

Indiens önskade flickor

Intervju med Dr Reicha Tanwar 04 GH

I flera delstater i Indien är flickorna så få att män har svårt att hitta någon att gifta sig med. Många har därför köpt sig en ung fru från nordöstra Indien. - Just nu är det billigare att köpa en flicka än en ox, säger doktor Reicha Tanwar.

Ett av de främsta skälen till kvinnobristen är att foster av "fel" kön aborteras. Det sker i alla samhällsklasser men det är de som har utbildning och pengar som väljer bort flest flickor. Bland högutbildade i Haryana - som är en av de mest framgångsrika delstaterna i Indien - föds 618 flickor på varje 1 000 pojkar. - Att flickor väljs bort har inget med välstånd att göra, säger doktor Reicha Tanwar, rektor för Women's Studies Research Centre vid Kurukshetras universitet i Haryana, som ligger 25 mil norr om New Delhi.

Det är nästan 30 grader vintervarmt och landskapet är inbäddat i grönska. Rektor Tanwars expedition ligger på andra våningen i en av universitetsbyggnaderna i en lång, grå och sliten korridor. Hon är traditionellt klädd i grön, vackert mönstrad tunika och byxor. Hon ringer själv upprepade gånger på en ringklocka för att få hjälp av sina medarbetare med kopiering av papper på de uppseendeväckande siffrorna. - Det finns kvinnor här som gått igenom åtta-nio aborter för att få en son, säger Reicha Tanwar, lutar sig fram över skrivbordet och ser förtvivlad ut.

I Indien flyttar döttrarna till mannens familj när de gifter sig. Pojkarna stannar kvar i föräldrahemmet och förväntas ge föräldrarna en tryggad ålderdom. En kvinna som föder en dotter behandlas sämre. Dessutom är det traditionellt så att en pojke höjer hela familjens status, något som gör att kvinnor känner sig pressade att föda en pojke. - Så, de som inte fått någon son känner att de helt enkelt måste ha en, säger Reicha Tanwar.

Proportionen mellan kvinnor och män i Indien har förändrats sedan i början av 1900-talet och nu "fattas" minst 50 miljoner kvinnor. Och vid folkräkningen 2001 fanns det i genomsnitt 927 flickor på varje tusental pojkar upp till sex års ålder. Tio år tidigare var siffran 945. De flesta flickor får inte tillräckligt med mat, sjukvård och utbildning. Små flickor löper större risk än pojkar att dö - före fyra års ålder är dödssiffran 40 procent högre. Nyligen utförda undersökningar visar att minst 16 nyfödda flickor av tusen mördas. Familjen kan be en barnmorska, en familjemedlem eller en yrkesmördare att utföra mordet, som kan ske genom kvävning, förgiftning eller att flickan lämnas att svälta ihjäl.

Morden rapporteras som olyckor

Under 1990-talet har alla i tidningar och tv sett nya eftertraktade konsumtionsvaror, som den som har pengar lätt kan få tag i. Att kräva större hemgift, som är vanligt i alla samhällsklasser, har varit ett sätt att få tillgång till tv, kylskåp, ibland bilar och hela hem. Reicha Tanwar berättar att flickor som inte har med sig tillräckligt stor hemgift riskerar att bli mördade - för att mannen ska kunna gifta om sig och på så sätt få mer i hemgift. Mörkertalet är stort och det som är mord rapporteras ofta bara som en "olyckshändelse".

Färre kvinnor betyder inte att flickorna blir värdefullare, våldtäkter och trakasserier är vanligare i samhällen där flickorna är få. Dagliga rapporter om våldtäkter gör att kvinnor känner sig osäkra och bland annat New Delhi har i pressen klassats som "en stad farlig för kvinnor". Familjerna tvingas vakta noga på sina flickor och hålla dem instängda.

- Och med dessa framtidsutsikter tycker också många mammor att det är bäst, att om barnet kommer att bli en flicka är det bättre att inte alls bli född! säger Reicha Tanwar.

Lätt att kringgå lagen

1994 blev det i lag förbjudet att avbryta en graviditet på grund av barnets kön. Reklamskyltar som basunerade ut att man erbjöd ultraljud för att könsbestämma foster togs ner. - Det är olagligt. Men vem ska klaga, den ofödda flickan? säger Reicha Tanwar och slår ut med armarna.

Hästar, bilar, mopeder och cyklar rör upp dammet utanför den ultraljudsmottagning som doktor Prerna Agarwal driver i centrala Kurukshehra. Hon är själv helt emot att tala om för föräldrarna om det ofödda barnet är en pojke eller flicka.

- Men alla, inte 99,9 utan 100 procent, som kommer hit vill ha reda på könet.
- Ja, jag förlorar kunder när jag inte talar om vilket kön det ofödda barnet har. Men jag har patienter som behöver undersökas med ultraljud också för olika sjukdomar. Det känns ändå fel därför att alla kan kringgå lagen, säger dr Agarwal. Det finns många kanaler i det indiska samhället. Det som händer är bara att det blir dyrare för föräldrarna.

Eftersom det är förbjudet utförs aborterna sällan på sjukhus och kvinnans liv är många gånger i fara. Reicha Tanwar berättar att universitetet har vissa projekt i byar runt om i Haryana för att tala om vikten att behålla sina flickor. Men hon säger att kvinnorna och männen nu vet hur de vill att man ska svara. De säger att det inte spelar någon roll om det är en pojke eller en flicka, bara för att de vet att det är det "rätta svaret".

- Men *alla*, jag säger *alla* vill ha en pojke i första hand. Det får vi reda på indirekt när vi ställer andra frågor, menar Reicha Tanwar.

- När jag däremot håller föreläsningar för högt utbildade, som lärare, läkare och företagare, säger de rakt ut att de vill ha pojkar.

De få positiva tecken som kan skönjas kommer från delstaten Kerala i södra Indien, där könsfördelningen inte är lika snedvriden. I Kerala ärver även flickor på flera håll sina föräldrar. Det är ovanligt i Indien och är en av anledningarna till att flickorna i Kerala har högre status. Reicha Tanwar anser att arvslagarna måste ändras.

- Men ingen man är intresserad av det och det är männen som har all makt i Indien, säger hon. De säger till henne att de aldrig hört talas om en kvinna som vill ärva. Och att de i alla fall inte känner någon. - Och detta är högt utbildade människor, säger hon allvarligt.

Män i Haryana kan fortfarande köpa en kvinna. Och det är långtradarchaufförer som fraktar flickorna - främst från de fattigare delstaterna i nordöstra Indien. Flickorna kanske ser fram mot en ljusare framtid och det är flera personer som tjänar på slavhandeln.

En mellanhand som köper flickorna, föräldrarna som är glada att få pengar - i stället för att betala hemgift till mannens familj. Lastbilschauffören som köper

och säljer flickan med förtjänst passar själv på att utnyttja henne sexuellt och ger andra chaufförer samma möjlighet mot betalning. När chauffören är framme i Haryana säljer han flickan för omkring 20 000 rupies (omkring 4 000 kronor). Det är, enligt Reicha Tanwar, dagspriset. - En ox kostar 25 000 rupies! säger hon upprört.

Varannan 15-åring bortgift

Helst vill föräldrarna att söner gifter sig med flickor som tillhör en högre eller åtminstone samma kast, nu har de fått tänka om. Det viktiga är att han fått en fru. Men eftersom mannens familj betalat för flickan betraktas hon som deras "egendom", deras slav, och hon har inget att sätta emot om hon blir illa behandlad.

Och trots att det är förbjudet med barnbröllop är, enligt en regeringsrapport från september i år, hälften av Indiens flickor fortfarande bortgifta innan de är 15 år. Männerna är ofta mycket äldre och flickorna har inte mycket att säga till om. Den legala giftasåldern är 18 år för kvinnor och 21 för män.

- Nu kan man köpa en hustru. Nästa steg är att flickor kommer att kidnappas! säger Reicha Tanwar förtvivlat.

Aborter och dödande av små flickor fortsätter under en kulturell, social och religiös täckmantel. Doktor Tanwar menar att människor måste öppna sina sinnen och bli mottagliga för argumenten, att arvslagar måste ändras och de religiösa ledarna måste lätta på sina regler. Nu är det bara en son som kan ge föräldrarna en "riktig" begravning.

Hon berättar att Indian Association for Womens Studies arrangerar konferenser för att synliggöra problemet. Men att det är svårt att veta var man ska börja.

- Nu har vi bestämt oss för att vända oss till studenter, som ändå har ganska öppna sinnen, säger Reicha Tanwar.

Hon efterlyser en mer öppen syn från makthavarna - männen - men tror inte på några snabba förändringar hos majoriteten av befolkningen. Indien har över en miljard invånare, men regeringens önskan om barnbegränsning har bara förvärrat situationen.

- Inställningen är att andra gärna får ha flickor, men själva vill de ha pojkar, säger doktor Tanwar.

- Det som händer är inte en fråga enbart för kvinnor. Problemet är djupare - det är en samhällsfråga.

Och Reicha Tanwar betonar att man måste få männen med sig.

- Det som händer i Indien är självdestruktivt.

INDIEN

Patriarkat

Den sneda könsfördelningen är en följd av de patriarkala samhällssystem som exempelvis finns i Indien, Kina, Nordafrika och Mellanöstern. Den biologiska normen är att omkring 105 pojkar föds för varje 100 flickor - men fler pojkar riskerar av biologiska orsaker att dö både före och efter födelsen. Dessa biologiska fördelar för flickorna gör att det i de flesta regioner i världen finns fler kvinnor än män.

Källa: UNRISD (FN:s forskningsinstitut för social utveckling)